

- **Cục diện an ninh của Việt Nam tại khu vực Đông Nam Á trước sức ép chiến lược từ Trung Quốc**
- **Vai trò của liên minh chiến đấu Việt Nam - Campuchia trong công cuộc đấu tranh giành độc lập ở Campuchia**
- **Đường lối chính trị của Ấn Độ trong những năm đầu của nền cộng hòa (1950 - 1964) nhìn từ Đông Nam Á**
- **Nhìn lại Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII (2015) và những đóng góp của Việt Nam**
- **Vài nét về hỗ trợ phát triển chính thức của Nhật Bản cho Myanmar những năm gần đây**

NGHIÊN CỨU Đông Nam Á

Số 6
2016

TẠP CHÍ RA 1 THÁNG 1 KỶ

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM - VIỆN NGHIÊN CỨU ĐÔNG NAM Á

MỤC LỤC

Q. TỔNG BIÊN TẬP TS. TRƯƠNG DUY HÒA	Bài phát biểu của Chủ tịch nước TRẦN ĐẠI QUANG	3
PHÓ TỔNG BIÊN TẬP TS. NGUYỄN THÀNH VĂN	Bài phát biểu của GS.TS. NGUYỄN QUANG THUẤN	6
TRƯỞNG PHÒNG TÒA SOẠN ĐỖ HƯƠNG GIANG	PHAN DUY QUANG Cục diện an ninh của Việt Nam tại khu vực Đông Nam Á trước sức ép chiến lược từ Trung Quốc	9
HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP Chủ tịch PGS.TSKH TRẦN KHÁNH Ủy viên TS. TRƯƠNG DUY HÒA PGS.TS. NGUYỄN DUY DŨNG TS. NGUYỄN HUY HOÀNG PGS.TS. NGÔ VĂN DOANH PGS.TS. NGUYỄN SỸ TUẤN GS.TS. NGUYỄN ĐỨC NINH PGS.TS. LÊ BỘ LÍNH GS.TS. ĐỖ THANH BÌNH GS.TS. NGUYỄN VĂN KIM PGS.TS. NGUYỄN CÔNG KHANH	NGUYỄN THÀNH VĂN Vai trò của liên minh chiến đấu Việt Nam - Campuchia trong công cuộc đấu tranh giành độc lập ở Campuchia	21
	NGUYỄN ĐỨC TOÀN Đường lối chính trị của Ấn Độ trong những năm đầu của nền cộng hòa (1950-1964) nhìn từ Đông Nam Á	28
	HẮC XUÂN CẢNH, TRỊNH THỊ THU HƯƠNG Nhìn lại Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII (2015) và những đóng góp của Việt Nam	35
	NGÔ QUẾ LÂN, HOÀNG THỊ MỸ NHI Vài nét về hỗ trợ phát triển chính thức của Nhật Bản cho Myanmar những năm gần đây	42
	NGUYỄN TIẾN DŨNG Nhìn lại ứng đối của chính quyền Siam với thực dân Pháp dưới thời vua Mongkut (1851-1868)	49
	BÙI THỊ ÁNH VÂN Sự thay đổi trong đời sống tôn giáo ở Đông Nam Á hải đảo thế kỷ XIII	56
	LÊ PHƯƠNG HÒA Tác động của thảm họa thiên tai tới các quốc gia Đông Nam Á	62
	LÊ QUANG MẠNH Hợp tác Việt Nam - Lào - Campuchia nhằm giải quyết các vấn đề an ninh phi truyền thống trong điều kiện hội nhập	67
	PHAN NHƯ ĐẠI Kiến thức bản địa của người dân ứng phó với nhiễm mặn trong sản xuất nông nghiệp ở xã Hải Lộc, huyện Hậu Lộc, tỉnh Thanh Hóa	74
	VŨ THỊ THANH TÂM Thờ cúng tổ tiên của người Việt công giáo tại một số giáo xứ	79
	Hoạt động khoa học * Hội thảo quốc tế: An ninh và phát triển biển: Hợp tác quốc tế và chia sẻ kinh nghiệm Á-Âu	87
	"Điểm sách" * "Tìm kiếm giải pháp vì hòa bình và công lý ở Biển Đông"	89

Tòa soạn: Số 1, Liễu Giai, Hà Nội

ĐT: 04. 62730400

Email: tapchincdna@yahoo.com.vn

Giấy phép xuất bản số 233/GP-BVHTT

In tại Công ty in Giao thông

- NXB Giao thông vận tải

Giá bán: 35.000 đ

CONTENTS

<p>ACTING EDITOR-IN-CHIEF TRUONG DUY HOA</p>
<p>DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF NGUYEN THANH VAN</p>
<p>HEAD OF EDITORIAL BOARD DO HUONG GIANG</p>
<p>EDITORIAL STAFF TRAN KHANH TRUONG DUY HOA NGUYEN DUY DUNG NGUYEN HUY HOANG NGO VAN DOANH NGUYEN SY TUAN NGUYEN DUC NINH LE BO LINH DO THANH BINH NGUYEN VAN KIM NGUYEN CONG KHANH</p>
<p style="text-align: center;">Editorial Office No 01, Lieu Giai, Hanoi Tel: 04. 62730400 Email: tapchincdna@yahoo.com.vn</p>

Speech delivered BY H.E. PRESIDENT TRAN DAI QUANG	3
Speech delivered BY PROF. DR. NGUYEN QUANG THUAN	6
PHAN DUY QUANG Vietnam's Security Situation in Southeast Asian Region under China's Strategic Pressure	9
NGUYEN THANH VAN The Role of Vietnam - Cambodia's Fighting Alliance in Struggling for Independence in Cambodia	21
NGUYEN DUC TOAN India's Political Line in Initial Years of independence (1950-1964): A View from Southeast Asia	28
HAC XUAN CANH, TRINH THI THU HUONG In Retrospect of The Seventh Mekong-Japan Summit Meeting (2015) and Vietnam's Contribution	35
NGO QUE LAN, HOANG THI MY NHI A Glimpse on Japan's Official Development Assistance to Myanmar in Recent Years	42
NGUYEN TIEN DUNG In Retrospect of Siam's Response to French Colonialism under King Mongkut's Era	49
BUI THI ANH VAN Changes in Religious Life in Insular Southeast Asia in the 13th Century	56
LE PHUONG HOA Impacts of Natural Disasters to Southeast Asian Countries	62
LE QUANG MANH Vietnam, Lao and Cambodia's Cooperation in Solving the Non-traditional Security Issues in Integration Contexts	67
PHAN NHU DAI Indigenous Knowledge in coping with the Salination in Agricultural Production in Hai Loc Village, Hau Loc District, Thanh Hoa Province	74
VU THI THANH TAM Ancestral Worship of Catholic Vietnamese at Some Parishes	79
Scientific Activities * International Workshop: "Sea Security and Development - International Cooperation and Asia-Europe Experience Sharing"	87
Book Review * "Looking for Solutions for Peace and Justice in the East Sea (Bien Dong)"	89

NHÌN LẠI HỘI NGHỊ CẤP CAO MÊ KÔNG - NHẬT BẢN LẦN THỨ VII (2015) VÀ NHỮNG ĐÓNG GÓP CỦA VIỆT NAM

HẮC XUÂN CẢNH*
TRỊNH THỊ THU HƯƠNG**

Sau chiến tranh lạnh, Nhật Bản bắt đầu triển khai mạnh mẽ “chính sách khu vực” đối với Tiểu vùng sông Mê Kông. Kể từ khi quan hệ hợp tác Nhật Bản - Tiểu vùng Mê Kông được hình thành, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản là một trong những cơ chế quan trọng trong khung khổ hợp tác này. Năm 2015, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII được tổ chức tại Tokyo, là dấu mốc quan trọng để thúc đẩy hợp tác Nhật Bản - Tiểu vùng Mê Kông bước sang một giai đoạn mới. Bài viết này tập trung phân tích bối cảnh, mục tiêu, nội dung, các biện pháp hành động để thực hiện mục tiêu của “Chiến lược Tokyo 2015”, đồng thời làm rõ những đóng góp của Việt Nam tại Hội nghị này.

1. Bối cảnh và mục tiêu Hội nghị

Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII diễn ra tại Tokyo từ ngày 2 đến ngày 4/7/2015 với sự tham dự của những người đứng đầu Chính phủ Nhật

Bản và các nước Tiểu vùng Mê Kông (gồm Campuchia, Lào, Việt Nam, Myanma và Thái Lan). Hội nghị diễn ra trong bối cảnh có nhiều điểm đáng chú ý sau đây.

Thứ nhất, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII diễn ra trong bối cảnh hợp tác Mê Kông - Nhật Bản đã và đang đạt nhiều kết quả quan trọng, trong đó đáng chú ý là những nỗ lực hiện thực hóa “Chiến lược Tokyo 2012”. Hơn nữa, những năm gần đây, quan hệ giữa Nhật Bản và các nước Tiểu vùng Mê Kông được đánh giá là phát triển không ngừng kể cả về bề rộng lẫn chiều sâu. Do vậy, Hội nghị cấp cao lần thứ VII tiếp tục phát huy thành quả đã đạt được để tiếp tục xác định những mục tiêu và nội dung hợp tác giữa Nhật Bản và các nước Tiểu vùng Mê Kông trong giai đoạn mới.

Thứ hai, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản năm 2015 diễn ra trong thời điểm tình hình thế giới và khu vực châu Á - Thái Bình Dương có nhiều diễn biến phức

* TS. Hắc Xuân Cảnh, Khoa Lịch sử, Trường Đại học Vinh

** Trịnh Thị Thu Hương, Cao học 22 Lịch sử thế giới, Trường Đại học Vinh

tạp. Xu thế đa cực hóa ở quy mô toàn cầu nói chung, châu Á - Thái Bình Dương nói riêng, đang phát triển mạnh mẽ. Trong đó, các liên minh song phương và đa phương do Mỹ chi phối vẫn tồn tại; các thể chế đa phương khu vực kiểu như ASEAN tiếp tục phát triển. Cùng với đó là sự "trỗi dậy" của Trung Quốc và những hành động tiêu cực của Bắc Kinh ở Biển Đông gần đây đã khiến cho tình hình khu vực thêm căng thẳng, đã và đang tác động không nhỏ tới quan hệ giữa Nhật Bản và các nước Tiểu vùng Mê Kông, đặt ra những thách thức nghiêm trọng đối với cả Nhật Bản và các quốc gia trong Tiểu vùng. Do vậy, Nhật Bản và các nước Tiểu vùng Mê Kông cần tăng cường hợp tác hơn nữa để đối phó với hành động của Trung Quốc, nhằm bảo vệ lợi ích chung của các nước, cũng như chủ quyền, an ninh quốc gia của mỗi nước.

Thứ ba, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản cũng diễn ra trong bối cảnh cạnh tranh ở khu vực ngày càng mạnh mẽ. Có thể thấy, trong những năm gần đây, Đông Á và Đông Nam Á đang trở thành địa bàn cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn. Do vậy, cùng với các liên minh song phương, sự tồn tại đan xen của các thể chế đa phương do ASEAN giữ vai trò điều phối, như ASEAN+1, ASEAN+3, Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF), Diễn đàn hợp tác kinh tế châu Á - Thái Bình Dương (APEC), v.v. Tất cả các thể chế này đều tồn tại song song, cùng phát triển, cạnh tranh, bổ sung và thúc đẩy các mối quan hệ trong khu vực. Bên cạnh đó, sự gia tăng ảnh hưởng của Trung Quốc ở các nước Tiểu

vùng Mê Kông, trong đó chủ yếu là ở Campuchia và Lào; cũng như sự "xoay trục" của Mỹ ở châu Á và Đông Nam Á..., cũng đặt Nhật Bản trước những sức ép to lớn nhằm duy trì ảnh hưởng ở khu vực.

Những chuyển biến trong các mối quan hệ khu vực nói trên vừa tạo thuận lợi, vừa đặt ra những thách thức không nhỏ cho hợp tác giữa Tiểu vùng Mê Kông và Nhật Bản. Vì vậy, việc nhìn nhận lại những thành quả, đồng thời qua đó xác định các mục tiêu hợp tác sắp tới là điều cần thiết đối với cả Nhật Bản và các nước Tiểu vùng Mê Kông.

Thứ tư, bên cạnh những tác động của tình hình nói trên, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII đã diễn ra trong bối cảnh hợp tác ASEAN ngày càng bền chặt khi Cộng đồng ASEAN ra đời vào ngày 31/12/2015 như dự kiến. Với việc hiện thực hóa Cộng đồng ASEAN, các nước Tiểu vùng Mê Kông hy vọng Nhật Bản sẽ tiếp tục đóng vai trò chủ động hơn để thúc đẩy phát triển, hòa bình và thịnh vượng của khu vực [6]. Đây là cơ hội để Nhật Bản thông qua việc hợp tác với các nước Tiểu vùng nhằm tăng cường hợp tác hơn nữa với ASEAN. Tuy nhiên, bên cạnh đó, quan hệ giữa Nhật Bản và Tiểu vùng cũng có thể bị ảnh hưởng bởi những ràng buộc của các nước Tiểu vùng trong khuôn khổ Cộng đồng ASEAN. Vì vậy, những ưu đãi của Nhật Bản dành cho các nước Tiểu vùng, cũng như việc triển khai chính sách của Tokyo tại các nước này có thể sẽ gặp khó khăn.

Thứ năm, Hội nghị cấp cao Mê Kông -

Nhật Bản diễn ra trong bối cảnh Nhật Bản và các nước Tiểu vùng đang phải đối mặt với nhiều thách thức trong phát triển kinh tế, sự xuống cấp của môi trường và biến đổi khí hậu khá nghiêm trọng, v.v. Vì vậy, cả hai bên đều nhận thức được rằng, cần hợp tác hơn nữa để hóa giải thách thức, nhằm đạt được chất lượng tăng trưởng, thu hẹp khoảng cách phát triển, duy trì môi trường kinh tế vĩ mô ổn định, bảo đảm tăng trưởng toàn diện và bền vững, ứng phó hiệu quả với biến đổi khí hậu [6].

Trong bối cảnh trên, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII đã xác định mục tiêu chính là rà soát tình hình hợp tác Mê Kông - Nhật Bản, đặc biệt là kế hoạch triển khai hợp tác giai đoạn 2013 - 2015; thống nhất định hướng cho hợp tác giai đoạn 2016 - 2018, trong đó tập trung vào việc thông qua “Chiến lược Tokyo 2015”.

2. Những nội dung chính của Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII (tháng 7/2015)

Để thực hiện những mục tiêu đề ra, các nhà lãnh đạo Nhật Bản và các nước Tiểu vùng Mê Kông đã tập trung thảo luận và nhất trí thông qua những nội dung sau đây.

Một là, Hội nghị đã rà soát tổng thể tình hình thực hiện “Chiến lược Tokyo 2012” và thảo luận về định hướng hợp tác trong giai đoạn tới. Theo đó, hai bên ghi nhận những kết quả quan trọng đã đạt được trong cả 3 trụ cột hợp tác, đặc biệt là phát triển cơ sở hạ tầng kết nối khu vực, thúc đẩy thương mại và đầu tư giữa Nhật

Bản và các nước Tiểu vùng, bảo vệ môi trường và phòng chống thiên tai, giao lưu nhân dân và đào tạo nguồn nhân lực” [3]. Đánh giá kết quả thực hiện “Chiến lược Tokyo năm 2012”, Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe cho rằng, hợp tác giữa Tiểu vùng Mê Kông và Nhật Bản trong ba năm qua đã được đạt được những kết quả khá ổn định [7]. Khoản viện trợ ODA 600 tỷ Yên mà Nhật Bản dành cho các nước Tiểu vùng giai đoạn 2012-2015 cho thấy quyết tâm mạnh mẽ của Nhật Bản trong việc thúc đẩy hợp tác giữa hai bên [7].

Hai là, Hội nghị đã thảo luận và nhất trí thông qua “Chiến lược Tokyo 2015” với mục tiêu bao trùm là xác định mục tiêu hợp tác cho giai đoạn 2016 - 2018 nhằm bảo đảm sự ổn định trong khu vực và đạt “tăng trưởng chất lượng” tại Tiểu vùng [3]. “Chiến lược Tokyo 2015” đã đánh giá tổng quan về tầm quan trọng, ý nghĩa của hợp tác Mê Kông - Nhật Bản; những thách thức mà các nước Tiểu vùng phải đối mặt; đồng thời xác định “4 trụ cột” của hợp tác Mê Kông - Nhật Bản trong giai đoạn 2016 - 2018 gồm:

- Phát triển hạ tầng công nghiệp, đặc biệt trong lĩnh vực phát triển đô thị, năng lượng, công nghiệp phụ trợ, giao thông, cấp thoát nước, nông nghiệp và công nghiệp chế biến, công nghệ thông tin và viễn thông; tăng cường kết nối đường bộ, đường biển và đường không giữa các nước Mê Kông, gắn kết Tiểu vùng Mê Kông với các khu vực xung quanh.

- Phát triển các ngành công nghiệp và chuỗi giá trị khu vực thông qua thực hiện

"*Tầm nhìn phát triển công nghiệp Mê Kông*" và xây dựng các đặc khu kinh tế; phát triển nguồn nhân lực, nhất là đào tạo đội ngũ chuyên gia và công nhân lành nghề; tăng cường kết nối thể chế, kết nối kinh tế và giao lưu nhân dân.

- *Phát triển bền vững vì một tiểu vùng Mê Kông xanh*, với trọng tâm là tăng cường hợp tác trong phòng chống thiên tai, ứng phó biến đổi khí hậu, quản lý và sử dụng bền vững nguồn nước sông Mê Kông, bảo tồn và sử dụng bền vững các nguồn thủy hải sản.

- *Tăng cường phối hợp với các cơ chế Tiểu vùng Mê Kông khác và hợp tác với khu vực tư nhân, các tổ chức quốc tế và các bên liên quan* [6].

Ba là, Hội nghị đã nhấn mạnh vai trò của việc đảm bảo an ninh, an toàn hàng hải. Với mục tiêu bảo đảm hòa bình, ổn định và thịnh vượng tại khu vực, các nhà lãnh đạo Tiểu vùng Mê Kông và Nhật Bản một lần nữa khẳng định quyết tâm thúc đẩy và làm sâu sắc hơn hợp tác giữa các nước thành viên về các vấn đề khu vực và toàn cầu mà các nước cùng quan tâm. Theo đó, trong Tuyên bố Chiến lược Tokyo 2015 về hợp tác Mê Kông - Nhật Bản, các nhà lãnh đạo hai bên nhấn mạnh tầm quan trọng của đại dương, một tài sản chung của thế giới; khẳng định việc hợp tác chặt chẽ hơn để đảm bảo an ninh, an toàn hàng hải trong khu vực; nhấn mạnh việc cần phải thực hiện đầy đủ và hiệu quả Tuyên bố về ứng xử của các bên tại Biển Đông (DOC) và sớm đạt được Bộ Quy tắc ứng xử của các bên tại Biển Đông (COC)" [3]. Lãnh đạo

các nước tham dự Hội nghị cũng bày tỏ quan ngại sâu sắc về những diễn biến hiện tại trên Biển Đông có thể làm phức tạp thêm tình hình, gây xói mòn lòng tin và ảnh hưởng đến hòa bình, an ninh, ổn định tại khu vực. Các nhà lãnh đạo hai phía cũng nhắc lại cam kết đảm bảo quyền tự do hàng hải và hàng không, an toàn hàng hải, giao thương thông suốt và giải quyết hòa bình các tranh chấp theo các nguyên tắc của luật pháp quốc tế đã được công nhận trên toàn cầu, bao gồm Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển 1982.

Bốn là, các nước khu vực Mê Kông và Nhật Bản tái khẳng định quyết tâm mạnh mẽ nhằm thúc đẩy và làm sâu sắc thêm hợp tác chặt chẽ về các vấn đề khu vực và toàn cầu, trong đó có hợp tác Mê Kông - Nhật Bản, nhằm đảm bảo hòa bình, ổn định và thịnh vượng trong khu vực hiện nay và trong tương lai. Hội nghị khẳng định quyết tâm tiếp tục tham vấn chặt chẽ hướng tới mục tiêu chung là hoà bình và ổn định trên bán đảo Triều Tiên và nhất trí những quan điểm của Liên Hợp Quốc về việc giải quyết các vấn đề quốc tế...

Năm là, để triển khai Chiến lược Tokyo 2015 về hợp tác Mê Kông - Nhật Bản, các nhà lãnh đạo yêu cầu các Bộ trưởng Ngoại giao và Bộ trưởng Kinh tế xây dựng Kế hoạch hành động và "Tầm nhìn phát triển công nghiệp Mê Kông". Bên cạnh đó, Nhật Bản cũng đã cam kết sẽ dành 705 tỷ Yên ODA hỗ trợ cho các hoạt động hợp tác Mekong - Nhật Bản trong vòng ba năm tới.

Sáu là, Hội nghị cũng đã nhất trí là "Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ

VIII sẽ tổ chức tại Lào vào năm 2016" [7].

Như vậy, có thể thấy, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản đã tập trung thảo luận và thông qua những nội dung hết sức quan trọng, trong đó đã xác định được những nội dung hợp tác cụ thể và chặt chẽ, nhất là việc xác định mục tiêu bao trùm cũng như 4 trụ cột chính của hợp tác trong giai đoạn mới. Có thể nói, điểm quan trọng trong mục tiêu của hợp tác giữa các nước Tiểu vùng Mê Kông với Nhật Bản tại Hội nghị cấp cao lần thứ VII là, cần đáp ứng nhu cầu cơ sở hạ tầng rộng lớn trong khu vực, tăng cường kết nối trong khu vực cũng như với các khu vực xung quanh, cải thiện môi trường đầu tư, thúc đẩy cơ cấu công nghiệp, nuôi dưỡng nguồn nhân lực công nghiệp... để thực hiện phát triển bền vững và thân thiện với môi trường.

3. Đóng góp của Việt Nam tại Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII

Nằm ở vị trí cửa ngõ của khu vực Mê Kông, Việt Nam rất coi trọng và tích cực tham gia trong cơ chế hợp tác Mê Kông - Nhật Bản. Việt Nam cũng luôn có nhiều đóng góp quan trọng, tích cực tham gia thực hiện các hoạt động và chủ động đưa ra nhiều sáng kiến hợp tác như sáng kiến *"Tăng cường kết nối các hành lang kinh tế tại Tiểu vùng Mê Kông qua thúc đẩy vận tải đa phương thức"*, do Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đề xuất tại Hội nghị Mê Kông - Nhật Bản lần thứ IV (4/2012) tại Tokyo. Sáng kiến này đã nhận được sự ủng hộ mạnh mẽ từ các đối tác. Tiếp đó, tại Hội

nghị Cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VI (11/2014), Thủ tướng Việt Nam tiếp tục đưa ra sáng kiến về mở rộng kết nối Tiểu vùng Mê Kông với các khu vực xung quanh như Nam Á, v.v.

Hội nghị Cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII năm 2015 diễn ra trong bối cảnh tình hình khu vực châu Á - Thái Bình Dương có nhiều diễn biến phức tạp, với sự cạnh tranh ảnh hưởng giữa các nước lớn tại Tiểu vùng ngày càng rõ nét. Vì vậy, mục tiêu của Việt Nam tham gia Hội nghị này là nhằm góp phần thúc đẩy hợp tác Mê Kông - Nhật Bản trong giai đoạn tới, theo hướng hỗ trợ mạnh mẽ hơn nữa cho phát triển kinh tế - xã hội của Tiểu vùng nói chung và Việt Nam nói riêng. Qua đó, khẳng định cam kết và vai trò của Việt Nam đối với hợp tác Mê Kông - Nhật Bản, củng cố quan hệ hợp tác hữu nghị với các nước Tiểu vùng, tăng cường sự tin cậy chính trị, đưa quan hệ đối tác chiến lược sâu rộng với Nhật Bản phát triển ngày càng toàn diện và có hiệu quả [5].

Cũng giống như những hội nghị trước đây, Việt Nam đã rất tích cực và có những đóng góp cho quá trình chuẩn bị, cũng như đưa ra những sáng kiến nhằm hiện thực hóa mục tiêu và chương trình hành động của hợp tác Mê Kông - Nhật Bản. Những đóng góp nổi bật của Việt Nam cho Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII như sau.

Thứ nhất, về công tác chuẩn bị: Việt Nam đã tham gia tích cực vào quá trình chuẩn bị cho hội nghị, phối hợp cùng Nhật Bản và các nước Tiểu vùng xây dựng Chiến

lược Tokyo theo hướng hỗ trợ tối đa cho các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của các nước Mê Kông [1].

Thứ hai, về nội dung hợp tác: Để xây dựng định hướng hợp tác trong giai đoạn mới, Hội nghị đã thảo luận và thông qua “Chiến lược Tokyo 2015”, trong đó có sáng kiến của Việt Nam về mở rộng kết nối Tiểu vùng với các khu vực xung quanh, đặc biệt là với khu vực Nam Á [1]. Sáng kiến của Việt Nam được xác định là một nội dung quan trọng của “Chiến lược Tokyo 2015”. Đây là chiến lược xác định mục tiêu bao trùm và những trụ cột của hợp tác Mê Kông - Nhật Bản trong giai đoạn 2016 - 2018. Điều đó cho thấy, sáng kiến của Việt Nam đã góp phần đưa đến thành công của Hội nghị nói riêng và quan hệ hợp tác Mê Kông - Nhật Bản nói chung.

Thứ ba, là những đóng góp tại Hội nghị: Trong bài phát biểu tại Hội nghị, Thủ tướng Việt Nam Nguyễn Tấn Dũng đã đề cập tới 3 nội dung chính mà hợp tác Mê Kông - Nhật Bản cần chú trọng trong thời gian tới nhằm đạt được mục tiêu tăng trưởng chất lượng tại các quốc gia thành viên, gồm: Hỗ trợ các nước Mê Kông xây dựng nền tảng kinh tế vững chắc để tăng trưởng ổn định và ứng phó hiệu quả với tác động tiêu cực từ bên ngoài; bảo đảm sự hài hòa và cân bằng giữa tăng trưởng kinh tế và bảo vệ môi trường, đặc biệt là hợp tác trong quản lý và sử dụng bền vững nguồn nước sông Mê Kông; bảo đảm môi trường hòa bình và ổn định cho phát triển [2].

Tại Hội nghị, Thủ tướng Việt Nam Nguyễn Tấn Dũng cũng bày tỏ những

quan ngại trong tranh chấp chủ quyền biển đảo tại Biển Đông, một vấn đề đang diễn biến hết sức phức tạp, làm giảm lòng tin và gia tăng căng thẳng tại khu vực. Đây cũng là những quan ngại sâu sắc không chỉ của các nước ASEAN, mà còn là nỗi quan tâm chung của nhiều quốc gia, tổ chức và khu vực khác trên thế giới. Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng khẳng định việc duy trì hòa bình, ổn định, an ninh, an toàn và tự do hàng hải ở Biển Đông là nguyện vọng, là lợi ích và trách nhiệm chung của tất cả các nước trong và ngoài khu vực. Việt Nam đề nghị các bên liên quan cần tuân thủ các nguyên tắc, tự kiểm chế, không làm phức tạp thêm tình hình, không làm thay đổi nguyên trạng, không sử dụng hoặc đe dọa sử dụng vũ lực, giải quyết hòa bình các tranh chấp trên cơ sở tuân thủ luật pháp quốc tế, đặc biệt là Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển 1982; thực hiện nghiêm túc, đầy đủ và hiệu quả Tuyên bố DOC; thúc đẩy việc sớm xây dựng Bộ quy tắc COC.

Những phát biểu của Thủ tướng Việt Nam đã nhận được sự đồng tình và đánh giá cao của các nước tham dự hội nghị. Có thể nói, những phát biểu của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã một lần nữa khẳng định vai trò và vị thế của Việt Nam trong hợp tác Mê Kông - Nhật Bản, đồng thời gợi mở những biện pháp để các nước thảo luận và cùng nhau xây dựng chương trình hành động để bảo vệ lợi ích chung của tất cả các nước trong khu vực.

Tóm lại, kể từ khi được hình thành, Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản là

hội nghị thường niên, quyết định những vấn đề cao nhất của hợp tác Mê Kông - Nhật Bản. Hội nghị lần thứ VII tháng 7/2015 là hội nghị có vai trò hết sức quan trọng, bởi đây là hội nghị đánh giá kết quả của giai đoạn 2012 - 2015 và xác định mục tiêu, định hướng hợp tác cho giai đoạn 2016 - 2018. Bên cạnh đó, Hội nghị lần này cũng diễn ra trong bối cảnh tình hình thế giới và khu vực có nhiều diễn biến phức tạp, tác động trực tiếp đến sự phát triển của mỗi quốc gia, cũng như thách thức đối với sự hợp tác giữa các nước Tiểu vùng Mê Kông và Nhật Bản. Hội nghị đã thảo luận và đi đến thống nhất nhiều vấn đề lớn, trong đó quan trọng nhất là đã xác định được mục tiêu bao trùm của hợp tác Mê Kông - Nhật Bản giai đoạn 2016 - 2018, trên cơ sở 4 trụ cột được nêu lên trong “Chiến lược Tokyo 2015”. Hội nghị cũng đề ra những biện pháp để hiện thực hóa các mục tiêu và giao cho các hội nghị Bộ trưởng chuyên ngành Mê Kông - Nhật Bản tiếp tục thảo luận và triển khai thực hiện.

Thông qua Hội nghị, Việt Nam tiếp tục khẳng định vai trò và có đóng góp tích cực vào quá trình chuẩn bị, xây dựng và đề ra những giải pháp nhằm hiện thực hóa mục tiêu hợp tác Mê Kông - Nhật Bản trong giai đoạn tiếp theo. Có thể nói, những đóng góp của Việt Nam tại Hội nghị cấp cao Mê Kông - Nhật Bản lần thứ VII tháng 7/2015 đã góp phần tạo nên thành công của Hội nghị, đồng thời khẳng định vị thế và những cam kết của Việt Nam trong hợp tác Mê Kông - Nhật Bản./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Đóng góp tích cực của Việt Nam tại Hội nghị Cấp cao Mekong - Nhật Bản*, <http://www.baohaiquan.vn/Pages/Dong-gop-tich-cuc-cua-Viet-Nam-tai-Hoi-nghi-Cap-cao-Mekong-Nhat-Ban.aspx>
2. *Góp phần thúc đẩy hợp tác Mekong - Nhật Bản*, <http://dwrn.gov.vn/index.php?language=vi&nv=news&op=Hop-tac-quoc-te/Gop-phan-thuc-day-hop-tac-Mekong-Nhat-Ban-4362>
3. *Hội nghị cấp cao Mekong - Nhật Bản: Thông qua Chiến lược Tokyo 2015*, <http://thutuong.chinhphu.vn/Home/Hoi-nghi-cap-cao-MekongNhat-Ban-Thong-qua-C-h-i-e-n-l-u-o-c-T-o-k-y-o-2015/20157/23329.vgp#sthash.o55wp7p6.dpuf>
4. *Hội nghị cấp cao Mekong - Nhật Bản: Nhấn mạnh việc bảo đảm an ninh, an toàn hàng hải*, <http://cafef.vn/thoi-su/hoi-nghi-cap-cao-mekong-nhat-ban-nhan-manh-viec-bao-dam-an-ninh-an-toan-hang-hai-20150704164250377.chn>
5. *Khẳng định cam kết và vai trò của Việt Nam với hợp tác Mekong - Nhật Bản*, <http://vovworld.vn/vi-VN/Binh-luan/Khang-dinh-cam-ket-va-vai-tro-cua-Viet-Nam-voi-hop-tac-MekongNhat-Ban/347963.vov>
6. *New Tokyo Strategy 2015 for Mekong-Japan Cooperation (MJC2015)*, http://www.mofa.go.jp/s_sa/seal/page1e_000044.html
7. *The Seventh Mekong-Japan Summit Meeting*, http://www.mofa.go.jp/s_sa/seal/page3e_000353.html
8. *Thủ tướng dự Hội nghị cấp cao Mekong - Nhật Bản lần thứ 7*, <http://www.baogiaothong.vn/thu-tuong-du-hoi-nghi-cap-cao-mekong-nhat-ban-lan-thu-7-d111061.html>